



LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen
(MPD)

BESLUT

1 (18)

2009-09-03

Dnr. 551-5047-08

Tärnsjö Grus AB
Skärsjö
740 45 Tärnsjö

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) till täkt och krossning av berg m.m. på fastigheten Nora-Buckarby 1:5 i Heby kommun

BESLUT

Tillstånd

Länsstyrelsen i Uppsala län, Miljöprövningsdelegationen (MPD), meddelar Tärnsjö Grus AB (org.nr. 556284-7292) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken (MB) att med nedan angivna begränsningar på fastigheten Nora-Buckarby 1:5 i Heby kommun bedriva följande verksamheter.

Täktverksamhet och krossning av

- totalt 0,6 miljoner ton bergmaterial under 15 år med en genomsnittlig årsproduktion på 40 000 ton berg.

Verksamheten får bedrivas inom det området som har angivits på lokaliseringsskarta A1, se bilaga A1, samt inom det på kartbilaga A3 markerade verksamhetsområdet, se bilaga A3. Täktverksamhet får bedrivas endast inom det på kartbilaga A3 markerade brytområdet. Tillståndet gäller längst till och med den 31 augusti 2024.

Länsstyrelsen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket jämfört med 19 kap. 5 § första stycket 8 MB åt tillsynsmyndigheten att fastställa ytterligare villkor av mindre betydelse för den del i beslutet som gäller arbetstider (villkor 6 och 7).

Verksamheterna klassas enligt den i ärendet tillämpliga bilagan till förordningen (1989:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd med verksamhetskod **10.20**, provningsnivå B med tillståndsplikt i Länsstyrelsen, respektive verksamhetskod **10.50**, provningsnivå C med anmälningsplikt till den kommunala miljönämnden.

Miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsen godkänner med stöd av 6 kap. 9 § MB miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.



Villkor för verksamheten

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Tärnsjö Grus AB angivit i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet. Sådana mindre ändringar av verksamheten, som avses i 5 § tredje stycket förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, ska anmälas på det sätt som anges i 22 § samma förordning till tillsynsmyndigheten.
2. Gränsen för brytområdet och fixpunkter inom området ska märkas ut i terrängen på väl synligt sätt. Markeringarna får inte rubbas eller döljas under exploateringstiden. Innan brytning påbörjas, ska utmärkningarna godkännas av tillsynsmyndigheten.
3. Avverkning av skog ska anpassas efter uttagstakten, och avbaning av vegetationstäcke får inte vara större än vad som fordras för att bedriva täktverksamhet under ett år. Befintliga träd och buskar inom verksamhetsområdet ska i möjligaste mån bevaras under verksamhetstiden. Insynsskyddande skogsridåer ska kvarlämnas mellan verksamhets- och brytgränserna i den mån skog finns i aktuellt område.
4. På avsnitt med uppenbara olycksfallsrisker ska stängsel sättas upp eller allmänheten på annat sätt tydligt uppmärksammas på riskerna att beträda området.
5. Uttag får inte bedrivas till lägre nivå än +60,0 möh.
6. Normal arbetstid ska vara helgfri måndag-fredag kl. 06-18. Buller från verksamheten ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder inte överstiger följande riktvärden*.
50 dB(A) dagtid (kl. 07-18),
45 dB(A) lördagar, sön- och helgdagar dagtid (kl. 07-18),
45 dB(A) kvällstid (kl. 18-22) och
40 dB(A) nattetid (kl. 22-07).
Om hörbara toner eller impulsljud förekommer, ska de angivna värdena för ekvivalent ljudnivå sänkas med 5 dB(A)-enheter. Momentana ljud nattetid (kl. 22-07) får inte överstiga 55 dB(A) vid bostäder.
7. Borrning, sprängning och skutknackning får endast ske helgfri måndag-fredag kl. 07-18. Tillsynsmyndigheten får, om särskilda omständigheter föreligger, medge tillfälligt undantag från detta villkor.
8. Vibrationer till följd av sprängningarna får i kringliggande fastigheter inte överstiga riktvärdet* 4 mm/s, uttryckt som okorrigerad högsta svängningshastighet i vertikalled. Kringboende ska informeras om sprängningarna genom



anslag på bestämd plats i närheten samt genom information i brevlåda. Allsprängning ska föregås av tydligt hörbar ljudsignal. Vid risk för stenkast utanför täktområdet, måste berörd del av omgivningen avlysas vid sprängningstillfället.

9. Luftstöt vågor till följd av sprängning får vid närliggande bostäder som riktvärde* inte överstiga 50 Pascal uttryckt som frifältsvärde.
10. Damning från kross- och sorteringsanläggningar, vägar, transporter och upplag ska begränsas inom täktområdet. Uppstår problem i omgivningen till följd av damning, åligger det Tärnsjö Grus AB att vidta åtgärder för att begränsa damningen.
11. Utgående dagvatten från verksamhetsområdet ska behandlas i en sedimenteringsanläggning med oljeavskiljare innan det leds till befintligt dikessystem. Utformningen av anläggningen ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.
12. Kemikalier inklusive petroleumprodukter och farligt avfall ska vara märkta samt förvaras i täta behållare på tät, invallad yta, som är skyddad från nederbörd. Invallningen ska rymma den största behållarens volym plus 10 % av övriga behållares sammanlagda volym. Fordonsbränsle ska förvaras enligt ovan eller i dubbelmantlade cisterner.
13. Utrustning för sanering av oljespill och annat läckage ska finnas lättillgänglig inom verksamhetsområdet. En beredskapsplan för att hantera olyckor som kan hota grundvattnet ska finnas samt årligen genomgåas med all personal.
14. Tankning av fordon ska ske på minst en meter tjock hårdgjord tät yta av exempelvis packat stensmjöl, där spill kan saneras. Arbetsmaskiner och transportfordon som nyttjas inom området ska underhållas med hög ambition med avseende på service och underhåll.
15. I maskiner som används i täkten får endast hydraulvätskor som uppfyller miljökraven i svensk standard användas.
16. Efterbehandlingen ska ske i samråd med fastighetsägarna och tillsynsmyndigheten. Efterbehandlingen ska ske successivt och vara avslutad ett år efter avslutad täktverksamhet, dock senast till tillståndstidens utgång den 30 juni 2024.
17. Vid exploatering ska en kopia av detta beslut finnas tillgänglig på arbetsplatsen.



18. Avbryts eller upphör verksamheten innan den slutförts enligt detta beslut, ska anmälan om detta göras till tillsynsmyndigheten.

* *Med riktvärde avses ett värde som om det överskrids medför skyldighet för tillståndshavaren att vidta sådana åtgärder att värdet kan innehållas.*

Efterbehandling

Tärnsjö Grus AB har redovisat täktområdets slutliga färdigställning i täktplanens efterbehandlingsplan ritning 3, se bilaga A4. Området föreslås efter avslutad verksamhet efterbehandlas till viltvatten. Efter att slänternas lutning anpassats till en stabil vattennivå sker utfyllnad av avbaningsmassor och plantering av skog.

Inom etableringsområdet tas all utrustning bort och markområdet efterbehandlas genom att avbaningsmassor påförs med en minsta tjocklek av 0,5 m. efter utfyllanden sker plantering av skog för återgång till skogsmark.

Det bergsområde som fungerat som upplagsyta vid infarten till täkten tas bort och området anpassas till omgivande marknivåer. Färdigutbrutna områden bör successivt efterbehandlas. Eftersom verksamheten spänner över en lång tidsperiod bör en alltför bestämd efterbehandling av området redan nu inte låsas.

Igångsättningstid

Fråga är om pågående täktverksamhet varför förordnande av igångsättningstid enligt 22 kap 25 § andra stycket MB inte är relevant.

Verkställighetsförordnande

Länsstyrelsen förordnar med stöd av 22 kap. 28 § första stycket MB att tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte har vunnit laga kraft. Tärnsjö Grus AB ska meddela tillsynsmyndigheten när verksamheten sätts igång.

Täktavgift

Enligt 4 kap. förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt MB ska den som har tillstånd till täkt betala avgift. Länsstyrelsen fastställer avgiften till 12 250 kronor per år. Avgiften är beräknad på en uttagsmängd överstigande 200 000 ton. Avgiften är nedsatt med 30 %, eftersom ansvaret för tillsyn överlåtits till kommunen. Avgiften ska betalas från och med det kalenderår som följer efter det att beslut om tillstånd har vunnit laga kraft. Därefter ska avgiften betalas för varje påbörjat kalenderår som tillståndet gäller.

Säkerhet

Länsstyrelsen har den 13 juli 2009 godkänt en av Svenska Handelsbanken AB ställda borgensförbindelse, garanti nr. 520 188 357, till ett belopp av sexhundra-åttiotusen (680 000) kronor som säkerhet för att i detta beslut meddelade villkor uppfylls, se bilaga C. Länsstyrelsen kan ompröva den ställda säkerheten om den anses otillräcklig.



Tärnsjö Grus AB har tidigare ställt en säkerhet i form av bankgaranti, utställda av Svenska Handelsbanken AB den 31 mars 1998 (garanti nr. 507 730 437) på ett-hundrafemtiotusen (150 000) kronor för efterbehandling av täktområdet enligt tillstånd den 29 maj 2000 (dnr 2410-6322-97 och 233-6323-97). Länsstyrelsen har tidigare återsänt denna säkerhet till banken.

Särskilda upplysningar

Detta tillstånd befriar inte Tärnsjö Grus AB från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser. Särskilt erinras om vikten av att de allmänna skyldigheterna enligt bilaga B beaktas.

Fasta fornlämningar är skyddade enligt bestämmelserna i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.. Det är bl.a. förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, täcka över, köra över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada fast fornlämning. Om en fornlämning påträffas under grävning eller annat arbete, ska arbetet omedelbart avbrytas till den del fornlämningen berörs. Den som leder arbetet ska omedelbart anmäla till Länsstyrelsen att en fornlämning har påträffats.

Tärnsjö Grus AB ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten, t.ex. genom löpande kontroll av bränslecisterner, spilltråg, tillhörande ledningar och ventiler, för att motverka och förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön (26 kap. 19 § MB). Åtgärder ska noteras i en dagbok. I övrigt ska iakttas vad som sägs i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll. Miljörapporten ska varje år före utgången av den 31 mars inges till tillsynsmyndigheten (26 kap. 20 § MB). Den ska utformas i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2006:9) om miljörapport.

Uppgifter om produktion av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter ska, enligt 5 § förordningen (1998:904) om täkter och anmälan för samråd, årligen lämnas till Länsstyrelsen.

Enligt 2 kap. MB gäller vissa allmänna hänsynsregler som ska iakttas. Särskilt erinras om 2 kap. 4 § MB vari föreskrivs om skyldigheten att undvika sådana kemiska produkter som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön om de kan ersättas med sådana produkter som kan antas vara mindre farliga.

Ändring av verksamheten kan kräva nytt tillstånd eller anmälan i enlighet med 5 och 21 §§ förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Bedrivs miljöfarlig verksamhet av annan än den som meddelats tillståndet, ska den nye verksamhetsutövaren enligt 32 § samma förordning snarast möjligt upplysa tillsynsmyndigheten om det ändrade förhållandet.



Uppkommer fråga om avvikelser från de villkor som meddelats, ska tillstånd för detta sökas hos Länsstyrelsen.

Sedan täktarbetet avslutats och efterbehandlingen enligt villkoren verkställts, ska anmälan härom omedelbart göras till tillsynsmyndigheten.

Det förutsätts att verksamheten inte innebär intrång i allmän eller enskild rätt.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Tidigare beslut

Länsstyrelsen i Västmanlands län beslutade den 29 maj 2000 (dnr. 2410-6322-97 och dnr. 233-633-97) med stöd av miljöskyddslagen (1969:387) att meddela Tärnsjö Grus AB tillstånd till bergtäktsverksamhet på fastigheten Nora-Buckarby 1:4 i Heby kommun. Tillståndet gällde till och med den 31 december 2008.

Ansökan med åtaganden och yrkanden

Tänsjö Grus AB (org.nr. 556384-7292), nedan kallat Bolaget, har ansökt om fortsatt tillstånd enligt 9 kap. MB till täkt av berg på fastigheten Nora-Buckarby 1:5 i Heby kommun. Ansökan avser ett totalt uttag och krossning av 0,6 miljoner ton berg med en produktion på i genomsnitt 40 000 ton per år under 15 års tid. En miljökonsekvensbeskrivning har upprättats och bifogats ansökan. Bolaget yrkar vidare på att beslutet förknippas med verkställighetsförordnande enligt 22 kap. 28 § första stycket MB. Bolaget yrkar slutligen att länsstyrelsen ska medge att sökanden får påbörja den sökta verksamheten utan hinder av att tillståndsfrågan ännu inte är slutligt prövad (igångsättningsmedgivande).

Samråd

Samråd med Länsstyrelsen och Heby kommun hölls den 22 oktober 2005. Samråd för allmänheten, berörda myndigheter och organisationer genomfördes den 7 december 2005 genom brevutskick. Länsstyrelsen meddelade vid samrådet att den planerade verksamheten kan medföra betydande miljöpåverkan.

Ärendets handläggning

Ansökan om tillstånd till täkt och krossning av berg m.m. kom in till Länsstyrelsen den 28 mars 2008. En miljökonsekvensbeskrivning var bifogad ansökan.

Komplettering av ansökan kom in den 9 september 2008 och den 16 december 2008. Ärendet kungjordes i Upsala Nya Tidning och Sala Allehanda den 23 januari 2009.

Ansökan har remitterats till Miljö- och byggnämnden och till kommunstyrelsen i Heby kommun för yttrande. Yttrande har kommit in från Miljö- och byggnämnden.



Bolaget har fått del av ovannämnda yttrande och i skrivelse den 10 mars 2009 beretts möjlighet att bemöta vad som anförts. Bolaget har inte hörts av inom föreskriven tid.

Bolaget har vidare fått del av Länsstyrelsens förslag till beslut i ärendet och beretts tillfälle att bemöta vad som anförts. Bolaget har emellertid inte hörts av inom föreskriven tid.

BOLAGETS BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Lokalisering

Täktområdet är beläget ca 1 km öster om Skärsjön och strax norr om väg 272, ca 1,5 km NV om Buckarby.

Motiv för tekten

Bolaget bedriver både berg- och grustäktsverksamhet. Det har bedrivits bergtäktsverksamhet sedan 1996 på fastigheten Nora-Buckarby 1:5. Företagets målsättning är att minska uttaget av naturgrus till förmån för bergkrossmaterial, men eftersom ett stort behov av naturgrus fortfarande finns till speciella ändamål anser företaget att det är av stor vikt att behålla båda verksamheterna parallellt.

Företaget upplever idag en ökad efterfrågan på olika exklusiva material tillverkade av naturgrus men även produkter tillverkade av bergkross. Företaget försörjer marknaden lokalt kring Tärnsjö. Viss export sker norrut och leveranser av betonggrus till uppsalaregionen. Företaget försörjer i övrigt den lokala marknaden vilket medför relativt korta transporter vilket är positivt ur miljösynpunkt. Företagets motiv för verksamheten är att både kunna erbjuda kvalificerat material där det ej går att ersätta med alternativ. Vidare finns det i Heby kommun två bergtäkter och sex grustäkter varav föreliggande ansökan omfattar en av bergtäkterna.

Verksamhetens omfattning

De fortsatta bergguttagen, kommer att bestå i borring, sprängning, skutknackning, krossning och sortering. Därtill tillkommer förädling, lagring och transporter. Berghanteringen kommer i stort bli densamma som nuvarande verksamhet. Täktplanen redovisar uttagsriktningar inom området samt områdets slutliga efterbehandling.

Brytningsplanering

Det planerade verksamhetsområdet är drygt 8 ha och brytningsområdet är ca 4 ha. Bergguttagen kommer att fortsätta som tidigare. Det årliga bergguttaget kommer att variera och beräknas till ca 40 000 ton per år. Sprängning kommer att ske en gång var tredje månad. Uttagen kommer att ske till lägst +60 möh., 5 m under gällande tillstånd.



Arbetstider

Borrningsarbeten beräknas ske under ca 4-5 veckor mellan kl 06.00 och 18.00. Krossning pågår vardagar mellan kl 06.00 och 18.00. Transporter till och från täkten sker dagligen mellan kl 06.00 och 18.00. Sprängning kommer att ske en gång var tredje månad. Bolaget uppger att Naturvårdsverkets riktvärden för externt industribuller ska innehållas vid närmsta bostad.

Kemikaliehantering

Drivmedel förvaras i tankar med spilltråg och taköverbyggnad. Smörjmedel, rengöringsmedel och oljor förvaras i container. Sprängmedel förvaras i en separat container. Avfallsprodukter som spilloljor och kemikalierester borttransporteras och omhändertas av godkänd transportör.

Dagvattenhantering

Täktbotten ges en svag lutning åt väster för att leda dagvattnet till en pumpgrop inom brytningsområdet. Pumpgropen fungerar både som utjämningsmagasin och sedimentationsdamm. Dagvattnet pumpas vid behov till anlagda och befintliga utloppsdiken och leds därefter till Skärsjön och Tämnnaren.

Avverkning

Skogen har avverkats inom nuvarande brytningsområde. Ytterligare avverkning erfodras troligen inte eftersom täkten ska utökas i djupled.

Transporter

Befintlig utfartsväg från området, kommer att behållas så länge verksamheten pågår. Bolaget räknar med i genomsnitt 15 transporter per arbetsdag. Beräkningen baseras på en lastkapacitet på cirka 15 ton per bil och 200 arbetsdagar. I samband med större entreprenader eller liknande kan antalet fordon uppgå till det dubbla.

Krossanläggning

Kross- och sorteringsanläggningen kommer att ställas upp på betryggande avstånd från närmaste bebyggelse. Några störningar från den planerade verksamheten bedöms därför inte uppstå. Gällande riktvärden för buller kommer att kunna hållas.

Efterbehandling

Bolaget har på karta 3 till täktplanen visat ett förslag till verksamhetsområdets utformning efter avslutad verksamhet. Området föreslås efter avslutad verksamhet efterbehandlas till viltvatten med omgivande skog. Efterbehandlingen kommer att ske successivt genom anpassning av lutningen samt uppfyllnad mot färdigsprängda fronter.



BOLAGETS MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Nollalternativet

För det fall att den planerade bergtäktverksamheten inte skulle beviljas fortsatt tillstånd uppstår svårigheter att uppnå målsättningen att ersätta minst halva naturgrusuttaget inom försörjningsområdet mellan Tärnsjö och Uppsala. Materialet är av bra kvalitet vilket innebär att det är väl lämpat som grusersättningsmaterial. Lokaliseringen innebär kortare transporter, minskad olycksrisk, mindre kostnader och minskad miljöbelastning.

Landskapsbild

Täktområdet är beläget inom ett större, relativt glest skogsbevuxet fastmarksparti inom relativt flack terräng. Den huvudsakliga vegetationen är barrskog. Avverkning har skett i samband med tidigare berguttag och en etableringsyta för en långsiktig täktverksamhet är iordningställd.

Naturvärden

Inom det område, som direkt berörs av den planerade täktverksamheten, är naturvärdena mycket begränsade. Skogen är relativt hårt brukad med liten andel gammelskog, vilket medför att antalet växt- och djurarter är mycket begränsat. Av utdraget ur naturvårdsprogrammet för Västmanlands län framgår att inga kända naturvärden har dokumenterats.

Med hänsyn till ovanstående samt att täktverksamhet redan har bedrivits på platsen bedöms påverkan ur naturvärdes synpunkt som ringa.

Rekreation

Området representerar en skogstyp som är mycket vanligt förekommande i landet, med en besöksfrekvens som kan betraktas som låg med undantag för vissa toppar under hösten vid jakt-, svamp- och bärtider. Området saknar stigar eller anordningar för rekreation och friluftsliv. Andelen gammal och medelålders skog är låg, vilket normalt begränsar attraktionskraften hos ett skogsområde.

Vattenpåverkan

Det planerade verksamhetsområdet ligger inom ett relativt flackt skogsområde som omges av flera vattendelare. Detta innebär att täkten är belägen inom ett avrinningsområde där ytavrinningen sker enbart åt nordväst. Grundvattnets gradient bedöms huvudsakligen sammanfalla med ytavrinningen. Någon större tillrinning av grund- och ytvatten har inte skett under den pågående verksamheten. Området avvattnas under nuvarande förhållanden åt nordväst via ett befintligt dike som ansluter till tidigare befintliga diken ned till Skärsjön. Slutrecipient för avrinningen är sjön Tämmanaren. Trots att täktbotten givits en svag lutning åt nordväst kan en naturlig avrinning inte ske utan dräneringen måste ske genom pumpning.



Befintliga brunnar i närområdet ligger på ett avstånd av ca 1 200 m varför någon påverkan i form av avsänkning eller förorening ej bedöms kunna ske. Ytavrinningen från täktområdet passerar genom ett utjämningsmagasin som även fungerar som sedimentationsbassäng. Detta magasin avses även kunna fungera som bevattningsdamm och branddamm. Den mängd vatten som kan komma ut från täktområdet bedöms maximalt uppgå till ca 0,5-1 l/s eftersom viss infiltration sker.

Beroende på att verksamheten i täkten enbart pågår under vissa perioder samlas vatten i täkten. När verksamheten ska påbörjas pumpas ansamlat vatten bort från täkten under kort tid varvid flödet i utloppsdiket blir relativt kraftigt och orsakar problem genom igensatta diken och vattensjuka områden som är negativt för omgivande skog.

Med hänsyn till dessa ovanstående åtgärder bedöms risken för förorening av utgående dagvatten från verksamhetsområdet som mycket liten. Hantering av oljeprodukter och sprängmedel är nogra föreskriven och det föreslagna kontrollprogrammet med provtagningar på dagvattnet avses bekräfta detta

Bebyggelsepåverkan

Området är i sin helhet mycket glest bebyggt och avståndet till närmsta bebyggelse, som är belägen i Buckarby, är över 1 km. Med ett avstånd på ca 1 km kan gällande riktvärden beträffande buller, dammning, vibrationer m.m. utan svårighet hållas, varför konsekvenserna för bebyggelsen bedöms som ringa. Detta kan bekräftas även av att inga klagomål har framkommit under den tid verksamheten har pågått.

Trafik

MB reglerar endast fordonstrafik som rör sig inom täktområdet samt på tillfartsvägar anslutna till täktområdet. Förutsättningarna för att framföra fordon på allmänna vägar regleras i vägtrafiklagstiftningen. Vägverket har tillfrågats avseende utfarten på väg 272 och har meddelat att det inte finns något att erinra förutsatt att utfartsvägen inte förändras. Trafikintensiteten från täkten bedöms uppgå till i medeltal 15 utgående lastbilar per dag. Beräkningen baseras på 200 arbetsdagar och en lastkapacitet på ca 15 ton per fordon. I samband med större entreprenader eller liknande kan antalet fordon uppgå till det dubbla. Med hänsyn till den ringa trafikökningen som transporterna från täkten ger bedöms påverkan på trafiktätheten endast bli marginell.

Buller

Bergtäktsverksamhet omfattar förutom borrar, sprängning, skutknackning mm även krossning och sortering. Från bullersynpunkt består verksamheten således av ett stort antal bullerkällor som kan uppdelas i stationära och rörliga enheter. Bolaget åtar sig att innehålla Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller på avståndet 500 meter från verksamhetsområdets yttre gränser. Dimensionerande buller emitteras av bormaskinen då den arbetar i högt och fritt läge på minimiavstånd från skyddsobjekten.



Vibrationer

Vibrationer från verksamheten i samband med sprängningar kommer att märkas i omgivningen med erfarenheter från tidigare mätningar vid andra bergtäkter visar att vibrationsvärdet normalt ligger långt under lägsta fastställda riktvärde 4 mm/s. Samma förhållande gäller för luftstöt våg (riktvärde 125 Pa). Stenkast uppstår ibland vid sprängningar och med hänsyn till kastriktningen, åt stdväst och väst, måste aktsamhet vidtas för att undvika skada på vägen.

Upplevelser av obehag kan upplevas i omgivningen i samband med sprängningar även om riktvärdet inte överskrids. Det är därför viktigt att sprängningar utförs på fasta tider eller att meddelande om sprängningstillfällen meddelas i omgivningen så att överraskningsmoment elimineras.

Damm- och stoftspridning

Damm och stoft uppkommer vid krossning, sortering och övrig hantering av ballastmaterial samt vid transporter. Damm och stoft sprids med vinden, varför vindriktning och vindhastighet är av avgörande betydelse. Förekomsten av damm och stoft kring verksamheten är i första hand en arbetsmiljöfråga och berör främst de som arbetar i täkten. Gällande arbetsmiljölagstiftning ställer stora krav på arbetsmiljön. För att begränsa dammspridningen används flera metoder, tex inkapslade maskiner, installation av filter, bevattning och hårdgörning av körytor m.m. Dammning vid borring i berg kan minskas med bland annat luftavsugning och stoftavskiljning.

YTTRANDEN

Yttranden har kommit in från Miljö- och byggnadsnämnden i Heby kommun. Nämnden har anfört följande.

- Skyddszonerna runt täkten
Miljö- och byggnadsnämnden hade synpunkter på skyddszonens utformning redan i sitt yttrande den 29 maj 2000 och ansåg att zonen borde utökas i bredd. Önskemålen tillgodosågs så vitt det går att se inte i någon större omfattning. Frågetecken kvarstår dock till viss del ännu och det vi tänker på är hur företaget möter en situation där större slutavverkningar läggs ut på angränsande fastighet Nora-Buckarby 1:6 mellan täkten och Buckarby. När uttagen kommer ner en pallhöjd till kommer detta inte att vara något problem men fram till dess bör frågan ägnas ett intresse.
- Koppling till miljömål och materialförsörjningsplan
Idag har företaget ett ungefärligt årsuttag av 25 000 ton berg och 35 000 ton grus ur sina täkter. Det framtida årliga uttaget skissas till 40 000 ton berg och 80 000 ton grus. Ser vi till uppfyllandet av miljömålet som det ser ut nu i "God bebyggd miljö" (15) så harmoniserar det inte med de mål vi strävar mot. Det är värt att påpeka eftersom det kan påverka bedömningarna i den här ansökan såväl som kommande ansökningar från företaget.



BOLAGETS BEMÖTANDE AV YTTRANDENA

Bolaget har inte kommenterat inkomna synpunkter.

LÄNSSTYRELSENS MOTIVERING

Enligt bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd utgör täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord eller andra jordarter (verksamhetskod 10.20) tillståndspliktig verksamhet som givits beteckningen B (prövningsnivå Länsstyrelsen). Vidare utgör enligt samma bilaga berg- eller gruskrossverk eller sorteringsverk för sand, grus, sten eller morän (verksamhetskod 10.50) anmälningspliktig verksamhet som givits beteckningen C (prövningsnivå Miljö- och hälsoskyddsnämnden). Den som bedriver eller avser att bedriva miljöfarlig verksamhet får enligt 9 kap. 6 § tredje stycket MB ansöka om tillstånd till verksamheten enligt MB även om det inte krävs tillstånd. Ansökan om tillstånd till gruskrossverk eller sorteringsverk för sand grus och sten m.m. (verksamhetskod 10.50) får i förevarande fall anses ha skett på s.k. frivillig grund.

Tillämpliga lagrum

Miljöbalkens mål

Enligt 1 kap. 1 § MB syftar bestämmelserna i balken till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde, och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl. MB ska tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas samt att
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

De allmänna hänsynsreglerna

Enligt 2 kap. 2 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet (det s.k. kunskapskravet).

Enligt 2 kap. 3 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa



eller miljön (den s.k. försiktighetsprincipen). I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 2 kap. 4 § MB ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd undvika att använda eller sälja sådana kemiska produkter eller biotekniska organismer som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön, om de kan ersättas med sådana produkter eller organismer som kan antas vara mindre farliga (den s.k. produktvalsprincipen). Motsvarande krav gäller i fråga om varor som innehåller eller har behandlats med en kemisk produkt eller bioteknisk organism.

Enligt 2 kap. 5 § MB ska alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning (de s.k. hushållnings- och kretsloppsprinciperna). I första hand ska förnybara energikällor användas.

Val av plats

Enligt 2 kap. 6 § MB ska det för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Vid bl.a. tillståndsprövning enligt 9 kap. MB ska bestämmelserna i 3 och 4 kap. MB tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden. Ett tillstånd eller en dispens får inte ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (1987:10). Små avvikelser får dock göras, om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas.

Särskilt om täkter

Enligt 9 kap. 6 a § MB ska vid prövningen av en ansökan om tillstånd till täkt behovet av det material som kan utvinnas vägas mot de skador på djur- och växtlivet och på miljön i övrigt som täkten kan befaras orsaka. Tillstånd får inte lämnas till en täkt som kan befaras försämra livsbetingelserna för någon djur- eller växtart som är hotad, sällsynt eller i övrigt hänsynskrävande.

Länsstyrelsens bedömning

Vid tillståndsprövning ska de förpliktelser som följer av MB:s hänsynsregler enligt 2 kap. iakttas.

Kunskapskravet

Bolaget har under lång tid bedrivit täkt- och återvinningsverksamhet. Länsstyrelsen bedömer att bolaget har den kunskap som erfordras för att bedriva sådan verksamhet enligt 2 kap. 2 § MB.

Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Länsstyrelsen bedömer att kravet på bästa möjliga teknik och skäligen försiktighetsmått enligt 2 kap. 3 § MB är uppfyllt i och med bolagets åtaganden och villkoren i detta beslut.



Hushållning och kretslopp

Enligt 2 kap. 5 § MB ska alla som bedriver en verksamhet hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning. Länsstyrelsen anser att det är av stor vikt att ballastbranschen strävar efter att ersätta uttag av naturgrus i grusåsarna med bergkross och alternativa material. Länsstyrelsen har i beslut den 4 februari 1994 fastställt en strategi för hushållning av ändliga naturresurser. Den innebär bland annat att täktillstånd i orörda naturgrusavlagringar inte lämnas, samt att huvuddelen av materialförsörjningen ska baseras på bergkross och andra alternativ till naturgruset.

Val av plats

Länsstyrelsen bedömer att bergtäktens lokalisering är god med tanke på det relativt korta avståndet till området kring Tärnsjö som är det huvudsakliga avsättningsområdet för bergmaterialet. Några särskilt skyddsvärda naturområden har inte noterats i täktens omedelbara närhet, och avståndet till närboende är så stort, att risk för störningar från verksamheten bör bli liten.

Skälighet

Enligt 2 kap. 7 § MB ska de krav som ställs i detta beslut enligt 2 kap. 2-6 §§ MB inte vara orimliga att uppfylla. Länsstyrelsen finner att hinder enligt 7 § inte föreligger. Den planerade verksamheten medför inte att några miljö kvalitetsnormer åsidosätts.

Miljö kvalitetsmål

Riksdagen har fastställt ett antal nationella miljömål. Den planerade verksamheten berör framför allt miljö kvalitetsmålet ”God bebyggd miljö”. Miljö målet innebär att landets uttag av naturgrus år 2010 ska vara högst 12 miljoner ton per år, och ett delmål för Uppsala län år 2010 är högst 0,5 miljoner ton per år. Bolaget strävar efter att ersätta uttag av naturgrus med bergkross. Länsstyrelsen anser då att den fortsatta verksamheten kan förenas med de uppsatta målen.

Behov

Enligt bolaget är det viktigt, med hänsyn till det framtida behovet av ballastmaterial samt målsättningen att styra över ballastproduktionen från naturgrus till alternativa material (främst bergkross), att behålla etableringen av bergtäktsverksamheten i det norra delområdet mellan Heby och Uppsala. Den aktuella täkten ligger nordost om Buckarby. Den planerade täkten tillsammans med Stingtorpets Grus ABs täkt är de enda bergtäktsområdena i Heby kommun. I Heby kommun finns även sex grustäkter.

Länsstyrelsen bedömer för sin del att den aktuella verksamheten sammantaget är viktig för regionens ballastförsörjning.



Motivering av villkor

Länsstyrelsen finner anledning att föreskriva ett antal särskilda villkor om försiktighetsmått för att begränsa påverkan på hälsa och miljön. Villkoren avviker inte i någon väsentlig grad från de som Länsstyrelsen normalt föreskriver för aktuell typ av verksamhet.

Naturmiljö

Insynsskyddet för verksamhetsområdet ska bevaras intakt till dess efterbehandlingsarbetena är avslutade. Inom skyddszonerna får vegetationen inte avverkas eller på något sätt skadas. Bolaget har själv åtagit sig ett sådant villkor i ansökan och MKB (villkor 3).

Yt- och grundvatten

Brytning av berg kommer att ske till nivån +60 möh. De hydrologiska förhållandena på platsen har bedömts i ansökan. Det aktuella verksamhetsområdet ligger inom ett relativt flackt skogsområde som omges av flera vattendelare. Ytavrinningen sker åt nordväst. Grundvattnets gradient bedöms huvudsakligen sammanfalla med ytavrinningen. Eftersom avstånden till närmaste enskilda vattentäkter är stora, ca 1000 m, bedömer Länsstyrelsen att dessa inte kommer att påverkas negativt av täktverksamheten.

Bolaget har uppgett att pumpgropen inom brytningsområdet både fungerar som ett utjämningsmagasin och en sedimentationsdamm. Det är viktigt att sedimenteringsbassängen har tillräcklig kapacitet för att godtagbar rening ska kunna ske. Det gäller även den oljeavskiljande delen.

Under pågående verksamhet i tåkten ska regelbunden kontroll ske för att undvika exempelvis oljeutsläpp (villkor 13-18).

Buller

Vid den bullertekniska planeringen har bolaget som utgångspunkt haft Naturvårdsverkets riktvärden för externt industribuller. En in situ mätning av buller har genomförts vid fullt utnyttjad produktion med krossar, fordonsrörelser och transporter till och från tåktområdet. Vid tillfället rådde svag medvind, d.v.s rätt vindriktning vid immissionsmätningar av detta slag.

Mätningen, och omständigheterna i övrigt, indikerar att ljudnivån från verksamheten inte kommer att överskrida Naturvårdsverkets riktvärde 50 dB(A) dagtid kl. 07-18 vid närmaste bebodd bebyggelse. Länsstyrelsen bedömer därmed att riktvärdena för externt industribuller från verksamheten kan klaras (villkor 6 och 7).

Vibrationer och luftstötståg

Bolaget föreslår 4 mm/s som riktvärde för vibrationer vid närmaste bostadsbebyggelse. Länsstyrelsen delar denna bedömning.



Bolaget har inte angivit något förslag på villkor för luftstötvtåg. Länsstyrelsen anser att vid noggrann planerad sprängning kan luftstötvtågen väsentligen begränsas och riskfyllda stenkast undvikas. Länsstyrelsen anser därför att ett begränsningsvärde bör villkoras i beslutet, innebärande att ett riktvärde för luftstötvtågen på 50 Pascal uttryckt som frifältsvärde ska gälla. Det är även viktigt att omkringboende varnas före varje sprängning. Obehaget som uppstår vid vibrationer och luftstötvtåg minskar betydligt om berörda personer är förvarnade. Bolaget har därvid åtagit sig att varje sprängning ska föregås av tydlig hörbar signal vid bostadsbebyggelse eller väg. (villkor 8 och 9).

Damning

Det åligger Bolaget att vidta de åtgärder som krävs för att begränsa damning från verksamheten. Bolaget bedömer att föreslagna åtgärder för att begränsa dammspridning bör vara tillräckliga, men åtar sig att vidta ytterligare åtgärder om så är nödvändigt (villkor 10).

Transporter

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att transportavstånden inte blir längre än nödvändigt. Korta transportavstånd bidrar till att de nationella miljömålen (beslutade av Riksdagen i april 1999) och Uppsala läns regionala miljö kvalitetsmål (beslutade av Länsstyrelsen den 7 april 2003) om "Begränsad klimatpåverkan", "Frisk luft" samt "God bebyggd miljö" kan uppnås.

Bergtäktens lokalisering är god med tanke på det relativt korta avståndet till området kring Tärnsjö, som är det huvudsakliga avsättningsområdet för ballastmaterial.

Miljö kvalitetsnormer

Enligt 5 kap. 3 § MB ska Länsstyrelsen säkerställa i ärendet att de miljö kvalitetsnormer som meddelats enligt 1 § samma kapitel uppfylls. Regeringen har i förordningen (2001:527) om miljö kvalitetsnormer för utomhusluft fastställt sådana normer för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar och ozon. Länsstyrelsen finner, under förutsättning att föreskrivna villkor följs, att den sökta verksamheten inte kommer att medföra att någon miljö kvalitetsnorm enligt ovannämnd förordning kommer att överskridas.

Bedömningen av om verksamheten befaras medföra skada eller olägenhet av väsentlig betydelse (2 kap. 9 § MB)

Länsstyrelsen bedömer att någon sådan skada eller olägenhet av väsentlig betydelse för människors hälsa eller miljön som enligt 2 kap. 9 § MB kräver regeringens tillåtelse, inte kan befaras i förevarande fall.

Planförhållanden

Täktområdet omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser. Taktverksamhet är etablerad på platsen och berör inga riksintressen, fornlämningar eller utpekade naturvärden. Områdets utnyttjande för taktverksamhet innebär inte någon konflikt med kommunens översiktsplan.



Sammanfattande bedömning

Fråga är om pågående täktverksamhet. Som anförts ovan är hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB således inte tillämpliga i ärendet vad gäller frågan om val av plats.

Enligt Boverkets allmänna råd 1995:5, ”Bättre plats för arbete”, rekommenderas ett skyddsavstånd på 500 m kring täkter och krossverk. Av utredningen i ärendet framgår att i täktens närområde finns befintlig åretruntbebyggelse på ett avstånd av ca 1 km. Som anförts ovan är det emellertid fråga om befintligt täktområde och befintlig bostadsbebyggelse. Länsstyrelsen anser därför att lokaliseringen acceptabel från omgivningssynpunkt, men att riktvärdet för buller ska innehållas.

Vid en samlad bedömning av ansökan och med hänsyn till vad ovan redovisats finner Länsstyrelsen att fortsatt tillstånd till bergtäkt inom fastigheten Nora-Buckarby 1:5 i Heby kommun ska medges. Försiktighetsmått för täktverksamheten ska meddelas i särskilda villkor.

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen anser således, under förutsättning att de villkor som angetts ovan följs, att den föreslagna verksamheten inom fastigheterna Nora-Buckarby 1:5 i Heby kommun är förenlig med miljöbalkens mål enligt 1 kap. MB och de allmänna hänsynsreglerna enligt 2 kap. MB. Med hänsyn till vad sålunda anförts medger Länsstyrelsen Bolaget tillstånd enligt 9 kap. MB till fortsatt täkt av berg inom den aktuella fastigheten till och med den 30 juni 2024. Det totala uttaget av berg får uppgå till högst 40 000 ton per år. Inom verksamhetsområdet får även krossning, sortering, lagring, lastning och transport av utbrutet material ske.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Nacka tingsrätt, miljödomstolen, se bilaga D.

Beslut om kungörelsedelgivning

Se bilaga E.

Beslut i ärendet har fattats av miljöprövningsdelegationen. I beslutet har deltagits länsassessor Roger Gustafsson, ordförande, och miljövårdsdirektör Leif Sandin, miljösakkunnig. Ärendet har föredragits av miljöskyddshandläggare Linda Jonsson, miljöenheten.



LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

18 (18)

2009-09-03

Dnr: 551-5047-08

BILAGOR

- A1 Lokaliseringskarta
- A3 Brytningsplan
- A4 Efterbehandlingsplan
- B Allmänna skyldigheter
- C Bankgaranti (borgensförbindelse) nr. 507 730 437 utställd av Svenska Handelsbanken AB den 31 mars 1998
- D Hur man överklagar
- E Beslut om kungörelsedelgivning

SÄNDLISTA

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
Kommunstyrelsen i Heby kommun, 744 88 Heby
Miljö- och byggnämnden i Heby kommuner, Box 304, 733 25 Sala
Planregistret, Box 47700, 117 94 Stockholm
Skatteverket, Storföretagsskattekontoret, Ludvikaenheten, 771 83 Ludvika